

Asia: VN/2287/2020

Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

Työryhmän ehdotus Kohti kestävää arkkitehtuuria

Yleisiä kommentteja työryhmän ehdotuksesta

Lausuntopyynnössä pyydettiin kommentteja ehdotetuista toimenpiteistä ja erityisesti niiden merkittävydestä ja toteuttamiskelpoisuudesta. Lisäksi pyydettiin ilmaisemaan valmiutensa osallistua toimenpiteiden toteuttamiseen. Lausumme ehdotetuista toimenpiteistä Vantaan kaupunginmuseon näkökulmasta. Vantaan kaupunginmuseo hoitaa alueellista kulttuuriympäristötehtävää Vantaan alueella.

Luku I Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

-

Luku II Yhdenvertaisuus ja osallisuus

B. Arkkitehtuuri kytetään alueiden kehittämiseen:

toteuttamalla ohjeistus paikallisten arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien laatimiseen ja niiden asettamien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Arkkitehtuuripoliittisella ohjelmalla on välillistä merkitystä myös Vantaan kaupunginmuseon toimintaan, vaikka suurin ohjaava vaikutus sillä on kaupungin maankäytön eli kaupunkiympäristön toimialaan.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Mikäli paikallisten apolien ohjeistuksen laatimisella tarkoitetaan yhtä yhteistä ohjetta, joka olisi käytössä kaikissa kunnissa, niin sen ohjeistuksen laatimisen työryhmässä olisi hyvä olla mukana eri aluevastuumuseoiden edustajia. Näin kulttuuriympäristön vaaliminen voitaisiin tuoda esiin osana ohjeistusta. Vantaan kaupunginmuseo on ollut mukana yhtenä kaupungin osapuolena laatimassa apolien toimenpide-ehdotuksia. Museo on myös toteuttamassa joitakin toimenpiteitä, jotka koskevat

kulttuuriympäristön suojeluviranomaisen tehtäviä. Ohjeistuksessa tärkeää olisi mainita, että alvamusot otetaan mukaan paikallisten apoleiden toimenpiteiden laatimiseen.

Luku III Talous ja kansainvälisyys

B. Hankintaosaamista vahvistetaan ja arkkitehtuurikilpailujen käyttämistä hankintojen välineenä lisätään:

kehittämällä arkkitehtuurikilpailuja käsittämään sisällöltään, tavoitteiltaan, laajuudeltaan ja teemoiltaan erilaisia kilpailutyyppejä sekä viestimällä arkkitehtuurikilpailujen merkityksestä laadukkaiden, toimivien, kustannustietoisten ja innovatiivisten ratkaisujen syntymiselle.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Arkkitehtuurikilpailuilla ja maisema-arkkitehtuurikilpailuilla yleisesti on ollut jonkin verran vaikutusta kaupunginmuseon kulttuuriympäristötehtävän hoitoon. Kilpailutuloksina haetut innovatiiviset ratkaisut ovat kuitenkin harvoin edenneet toteutusvaiheeseen, esim. kun on etsitty uutta käyttötarkoitusta rakennusperintökohteille, kuten ostoskeskuksille. Kustannustietoisten ja innovatiivisten ratkaisujen yhdistäminen suojelukysymyksissä ovat osoittautunut haastavaksi kilpailutehtäväksi.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Kaupunginmuseon vaikutusmahdollisuus toimialueensa arkkitehtuurikilpailujen kehittämisessä on pientä. Museo voi viestiä arkkitehtuurikilpailujen merkityksestä, erityisesti tapauksissa, joissa kulttuuriympäristötehtävän edistämisen kannalta merkittävää olisi löytää innovatiivisia ratkaisuja rakennusperinnön suojelukysymyksiin kilpailujen kautta.

E. Suomen vetovoimaa arkkitehtuurimatkoilumaana kehitetään:

vahvistamalla arkkitehtuurin – esimerkiksi arkkitehtuurireittien, museoiden ja arkkitehtuurikohteiden – sisällyttämistä matkailun tuotekehitys- ja markkinointitoimiin.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Vetovoimatekijänä arkkitehtuurin sisällyttäminen matkailun tuotekehitys- ja markkinointitoimiin on erittäin tärkeä.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Kaupunginmuseo voi olla mukana toimenpiteen toteuttamisessa ja pyrkiikin edistämään yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa rakennusperintökohteiden esiin tuomista matkailun kehitystoimissa.

Vahvistamalla arkkitehtuuria koskevan tiedon saatavuutta ja digitaalisia alustoja sekä lisäämällä opasteita arkkitehtuurikohteissa.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Toimenpiteellä on merkittävyyttä Suomen vetovoimaisuudelle, mutta erityisesti myös paikallistasolla kuntalaisten ympäristö- ja historiatietoisuuden lisääntymisenä.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Vantaan kaupungin museo voi olla mukana toimenpiteen toteuttamisessa ja pyrkiikin vahvistamaan rakennusperintöä koskevan tiedon saatavuutta mm. Finnan kautta, sekä suunnittelemalla digitaalisilla sovelluksilla toimivia reittejä rakennettuun kulttuuriympäristöön. Museo voi olla mukana myös kaupungin muiden toimijoiden kanssa suunnittelemassa fyysisten opasteiden sijoittamista rakennusperintökohteisiin.

Luku IV Merkitys ja identiteetti

A. Arkkitehtuurin ja kulttuuriympäristön arvostusta kasvatetaan:

vahvistamalla modernin rakennusperinnön arvostusta ja lisäämällä ennakoivaa rakennussuojelua.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Modernin rakennusperinnön arvon vahvistaminen olisi merkittävä toimenpide toteutuessaan.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Modernin rakennusperinnön arvon vahvistamista voidaan tehdä monin tavoin. Ennakoivan rakennussuojelun käyttöönotossa on monia haasteita, jotka ovat vielä ratkaisematta, mm. taloudellisen kannustimen saaminen vapaaehtoiseen ennakoivaan suojeluun.

tarjoamalla rakennusten omistajille tietoa ja kehittämällä taloudellisia kannustimia, jotta omistajat huolehtisivat rakennuksista mahdollisimman hyvin.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Taloudellisilla kannustimilla olisi suuri merkittävyys, mikäli ne olisivat riittävän suuria esim. suojellun rakennuksen korjauskustannuksiin suhteutettuna. Nykyiset korjausavustukset ovat harvojen saatavilla ja silloinkin kattavat vain murto-osan korjauskustannuksista. Suojeltuihin rakennuksiin pitäisi saada automaattinen jokavuotinen verohelpotus, suurempi kotitalousvähennys tai muu vastaava ylläpito- ja korjaustyökustannuksia avustava taloudellinen kannustin.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Museo voi olla mukana toteuttamassa tiedon tarjoamista rakennusten omistajille, mutta sillä ei ole resursseja taloudellisten kannustimien kehittämiseen.

sisällyttämällä entistä laajemmin taidetta rakennushankkeisiin ja asuinalueiden suunnitteluun taiteen prosenttiperiaatteen malleilla ja muilla julkisen taiteen prosesseilla.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Museolla ei ole alueellista taidemuseotehtävää hoidettavana.

B. Arkkitehtuurin ja kulttuuriympäristön vaikutusta paikallisen identiteetin vahvistumiselle tuetaan: tuomalla esiin alueellisten vastuumuseoiden roolia rakennusperinnön osaamiskeskuksina.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Museoilla sinänsä on vaikutusta paikallisen identiteetin vahvistumiselle oman alueen historiaa esille nostavana toimijana, ja museon rooli rakennusperinnön osaamiskeskuksena on osa museon toimintaa.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Helposti toteutettavissa lisäämällä viestintää vastuumuseoiden roolista.

lisäämällä kuntien, yritysten, muiden yhteisöjen ja asukkaiden ymmärrystä paikallisidentiteetin ja kulttuuriympäristön merkityksestä sekä vahvistamalla eri-ikäisten ja -taustaisten ihmisten ympäristönlukutaitoa ja mahdollisuuksia vaikuttaa omaan ympäristöönsä.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Toimenpide on merkittävä, sillä kulttuuriympäristöllä ja vaikutusmahdollisuuksilla omaan ympäristöönsä on tutkitusti merkitystä paikallisen identiteetin vahvistamisessa.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Museo voi olla mukana toteuttamassa toimenpidettä mm. tuomalla esiin kulttuuriympäristötietoa, jolla voidaan lisätä ymmärrystä kulttuuriympäristön merkityksestä.

nostamalla esiin arkkitehtuurin paikallisia erityispiirteitä ja vahvistamalla paikallisen työvoiman erikoisosaamista muun muassa uudessa ja perinteisessä puurakentamisessa.

Toimenpiteiden merkittävyys?

Paikallisten erityispiirteiden esiin nostaminen arkkitehtuurissa on yksi osa rakennusten kulttuurihistoriallista arvoa. Museon toimialueella monimuotoisuus, ja -ikäisyys sekä kaupunkikuvan monikerroksisuus on kuitenkin ominaisempaa sen rakennusperinnölle.

Toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuus?

Paikallisen työvoiman erikoisosaamisen vahvistaminen puurakentamisen vaatisi tarkennusta. Eli mitä tarkoitetaan paikallisella työvoimalla? Museon mahdollisuus toteuttaa toimenpidettä, eli pyrkimystä vahvistaa paikallisen työvoiman erikoisosaamista uudessa puurakentamisessa, kuten puukerrostalorakentamisessa, on heikko. Perinteisessä puurakentamisessa tai korjausrakentamisessa vaikutusmahdollisuudet ovat paremmat.

Luku V Koulutus ja tutkimus

-

Poutanen Marjo
Vantaan kaupunki - Vantaan kaupunginmuseo